JÄSENTIEDOTE 1/2018

KUTSU SYYSKOKOUKSEEN JA LUENTO-TILAISUUTEEN 22.11.2018

Puutarhataiteen seura ry:n sääntömääräinen syyskokous järjestetään torstaina 22.11.2018 klo 18.00 Helsingissä Kaisaniemen kasvitieteellisessä puutarhassa Kasvimuseon tiloissa.
Osoite: Unioninkatu 44 / Kaisaniemenranta 2, Helsinki.

Kokouksen ohessa järjestetään mielenkiintoinen luento-tilaisuus, jossa on luennoimassa kasviarkeologian alalta väitöskirjan tehnyt kasvibiologi, filosofian tohtori **Teija Alanko**. Hän kertoo luennollaan kasviarkeologiasta ja puutarhahistoriasta.

Luento alkaa noin klo 18.30

TERVETULOA!

Kokouksen esityslista:

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
3. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin sekä pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijoiden valinta
4. Seuran toimintasuunnitelma vuodelle 2019
5. Seuran talousarvioehdotus sekä jäsenmaksun ja luottamushenkilöiden palkkioiden määrääminen vuodelle 2019
6. Hallitusten jäsenten vaali erovuorossa olevien tilalle
7. Vuoden 2019 toiminnantarkastajien ja varahenkilöiden vaali
8. Muut kokoukselle etukäteen tehdyt esitykset
9. Kokouksen päättäminen

Suur-Sarvilahden kartanon "takapihan" istutuksia. (Kuva Veera Aaltonen)

Suur-Sarvilahden kartanon “paraatijulkisivu” koivukujanteen päätteenä. (Kuva Juha Kivimäki)

PUUTARHATAITEEN SEURAN SYYSRETKI

Puutarhataiteen seuran syysretki suuntautui Loviisan seudulle. Ensimmäisen kohteen, Suur-Sarvilahden kartanon, päärakennus on Louhisaaren lisäksi toinen 1600-luvun kartanolinnoista maassamme. Se on ollut 1400-luvulta lähtien sukujen Creutz, von Morian ja von Born hallussa. Ernst von Bornin testamentin mukaan vuonna 1956 kartanon uudeksi omistajaksi tuli Svenska literatursällskapet. Testamentissa oli määrätty, että kartanossa tulee omistajan vaihdoksesta huolimatta asua suvun jäsen. Me saimme opastuksen tämän hetkiseltä kartanon emännältä Birgitta Dahlbergiltä, joka ystävällisesti lupautui kertomaan meille kartanon puutarhasta ja puistosta. Opastuksen ainutlaatuisuuden takasi oppaamme omat muistot puistosta. Totesimmekin, että olisi hyvä, jos hänen muistoistaan saataisiin tehtyä haastatteludokumentointi.

Kartanoa lähestytään koivukujannetta pitkin, jonka jälkeen päärakennuksen edessä avautuu etupihan muotopuutarha. Se on Paul Olssonin 1930-luvulla suunnittelema ja se on säilyttänyt hyvin sen aikaisen sommittelunsa. Kartanon etupihan barokkityylistä sommitelmaa korostavat päärakennuksen molemmin puolin sijoittuvat säterikattoiset sivurakennukset sekä tiiliset porttirakennukset pääsisääntuloportin molemmin puolin.

Kartanon puutarhan vanhimmat osat ovat luultavimmin päärakennuksen rakentamisen ajoilta, mutta kartanon ympärillä oleva maisemapuisto on perustettu 1850-luvulla. Oppaamme valotti puiston historiaa kierroksellamme: puistossa on ollut mm. terassoituja istutusalueita ja tekosaari kaarisiltoineen. Nykyisin näistä oli jäljellä vain viitteitä maastossa. Maisemapuiston olemassaolosta kertoivat päärakennukselta alkava, puistoa halkova pääkäytävä, vanhat puistopuut, kiviset, vaikkakin jo rapautuneet, puistokalusteet sekä nurmipinnoilta luettavissa olevat terassointien ja käytävien hahmot. Emäntämme kertoi myös, että kartanon sorapinnat on ollut tapana haravoida suvussa pitkään olleen ohjeen mukaan.

Tämän lyhyen selostuksen lisäksi kannatta tutustua seuraavan linkin mukaiseen hienoon ja mielenkiintoiseen kuvaukseen kartanon puistosta. Se on kirjoittanut retkellä mukana ollut Johanna Rintanen.

https://www.kotipuutarha.fi/hernepensaselamaa/tag/suur-sarvilahden-kartano/

Kukkaloistoa Suur-Sarvilahdessa (Kuva Juha Kivimäki)

Vanhat sammaloituneet kivipenkit kertovat Suur-Sarvilahden kartanon maisemapuiston kukoistuksen ajoista. (Kuva Juha Kivimäki)

Retken lounaan yhteydessä teimme nopean vierailun Loviisan Kappelinpuistoon. Se on rakentunut vanhojen linnoituslaitteiden päälle vuonna 1865 valmistuneen ravintola Kappelin ympärille. Maisemapuistotyylisessä puistossa on edelleen näkyvissä linnoituslaitteiden muodostamien vallirakenteiden muodot.

Toinen pääkohteemme Malmgård on ollut myös Creutz suvun hallussa kuten Sarvilahti. Kartanon historia on siinä mielessä ainutlaatuinen, että se on ollut saman suvun omistuksessa vuodesta 1614 lähtien. Kartanon nykyinen tiilinen päärakennus on rakennettu 1882-85 arkkitehti F.A. Sjöströmin pohjoisrankalaisesta renesanssista tyylivaikutteita saaneiden suunnitelmien mukaan. Kartanon maisemapuisto on perustettu puutarhuri M.G. Steniuksen suunnitelmien mukaan 1884. Tätä suunnitelmaa täydensi maisema-arkkitehti A.F. Rydberg 1890.

Malmgårdin kartanon pääjulkisivu ja etupiha suihkulähteineen. (Kuva Juha Kivimäki)

Kartanolle johtavaa sisääntulotietä reunustaa puukujanne ja päärakennus on asemoitu siihen nähden hieman vinoon, jotta tulija näkee jo tullessaan vilauksen päärakennuksen pitkästä julkisivusta. Kartanon puiston halkaisee akseli, joka alkaa etupihan leijonapatsaalta ja päättyy maisemapuistossa sijaitsevaan leijonapatsaaseen. Näiden kahden leijonan vartioiman pääakselin varrella sijaitsevat etupihan suihkulähde, päärakennus, päärakennuksen edessä puiston puolella sijaitseva kivinen keisarin tuoli, puistoon laskevat portaat sekä puiston pääkäytävä. Emme päässeet katsomaan tätä puiston puoleista osuutta, mutta saimme ihastella etupihan kaunista suihkulähdettä ja hienoa säilynyttä yksityiskohtaa: edelleen nurmialueita reunustamaan on aseteltu simpukoita. Päärakennuksen koillispuolella sijaitsevat kuusiaitojen rajaama talouspuutarha ja tiilirakenteinen kasvihuone.

Osallistuimme myös kartanon sisätiloissa järjestettyyn opastettuun kierrokseen, jossa oppaanamme oli kartanon nykyinen omistaja kreivi Creutz. Kartanon päärakennuksen sisätilat olivat hyvin säilyneet ja niissä pääsi hyvin entisaikojen kartanoelämän tunnelmaan niin säilyneen sisustuksen kuin elävän opastuksenkin ansiosta.

Kokonaisuudessaan retki sujui hyvin ja luvattu syysmyrskykään ei onneksi toteutunut Loviisan suunnalla. Kiitos kaikille osallistujille ja oppaille.

(Teksti: Pia Kurki)

Malmgårdin kartanon etupihaa vartioi vanha leijonapatsas.
(Kuva Pia Kurki)

Lähteet: Paikan päällä saadut opastukset; Dahl, Gardberg, Suomen kartanoita, Keuruu 1989 sekä Museoviraston RKY selostustekstit.

Retkiseuruetta Suur-Sarvilahden kartanon puutarhassa. Keskellä punaisessa takissa oppaamme Birgitta Dahlberg.
(Kuva Veera Aaltonen)

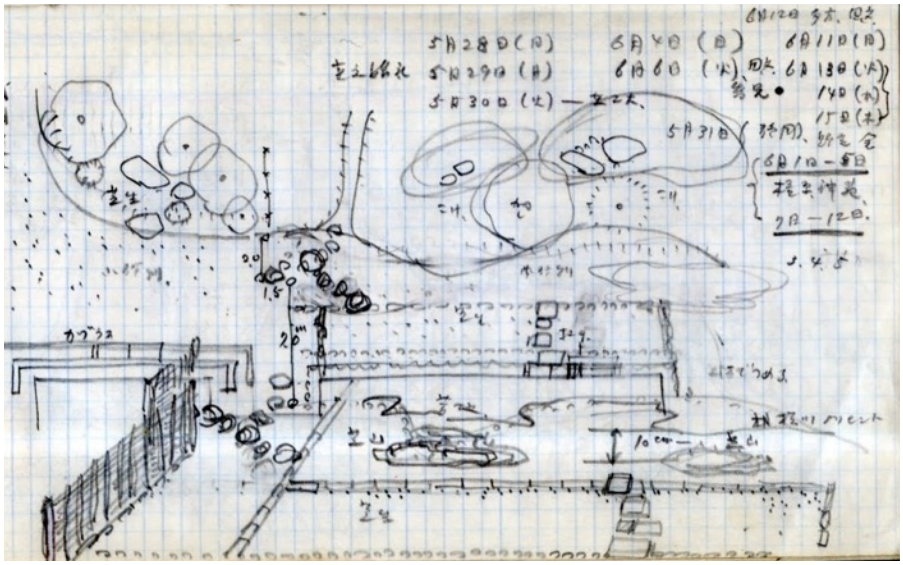

Näkymä puutarhaan rakennuksen sisältä.

JAPANILAISTEN PUUTARHOJEN RESTAUROINTI
Mestari Kazuo Makiokan luento

Toukokuun lopussa Puutarhataiteen seura järjesti yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa huippuluennon japanilaisten puutarhojen restauroinnista. Luennoimassa oli japanilaisen puutarhan mestari Kazuo Makioka ja luennon tulkkasi suomeksi Miika Pölkki. Luennolla Makioka kertoi hiljattain tekemästään restaurointityöstä kulttuurihistoriallisesti merkittävään Bunkaden-rakennukseen liittyvässä puutarhassa. Talo ja sen puutarha sijaitsevat Kashiwaran shintolaisessa pyhäkössä (Kashiharan kaupungissa, Naran prefektuurissa).

Bunkaden on historiallinen paviljonkirakennus, jonka puuarkkitehtuuri on peräisin vuodelta 1844. Puurakennus siirrettiin nykyiselle paikalleen Kashiwaran pyhäkön alueelle vuonna 1967. Kun rakennus oli sijoitettu uudelle paikalleen, perustettiin sen etelä- ja länsipuolelle uusi puutarha vuonna 1973. Puutarhan suunnittelusta ja rakentamisesta vastasi edesmennyt Osamu Mori, joka oli tehnyt uraauurtavaa tutkimusta vanhasta japanilaisesta puutarhasta. Hän oli tuolloin Naran kansallisen tutkimuslaitoksen johtava tutkija ja rakennetun kulttuuriympäristön erikoisasiantuntija.

Osamu Morin luonnoksia puutarhan alkuperäisestä suunnitelmasta.

Kun Makioka sai Bunkadenin puutarhan kunnostuksen suunniteltavakseen, oli 1970-luvulla rakennettu puutarha menettämässä alkuperäistä ilmettään ja henkeään 40 vuoden kulumisen sekä muiden puutarhurien tekemien muokkausten ja kasvillisuuden ylikasvun vuoksi. Osamu Morin oppilaana Makioka tunsi mestarinsa opit ja kädenjäljen ja pystyi täten restauroimaan puutarhan käyttäen Morin alkuperäisiä suunnitelmia ja piirustuksia. Luennolla Makioka kertoi restauroinnin työvaiheista ja menetelmistä, joita ovat mm. kivien ja polkujen mittaaminen sekä ylikasvaneiden puiden poistaminen, jotta matalampi kasvillisuus saa riittävästi tilaa ja valoa ja hyvät kasvuolosuhteet. Tärkein yksityiskohta restauroinnin suunnittelussa on sadeveden johtaminen pois rakennuksen seinustalta elegantisti – ja samalla hulevesipainanteen jalostaminen kauniiksi sadepuutarhaksi.

Teksti: Hiroko Kivirinta & Veera Aaltonen
Kuvat: Kazuo Makiokan luentomateriaalit

Yllä: Makiokan luonnos sadevesien johtamisesta hulevesipainanteena toimivaan sadepuutarhaan.
Alla: Näkymä rakennuksen seinustalta sadepuutarhaan kunnostuksen jälkeen.

PUUTARHATAITEEN SEURA RY
SAMFUNDET FÖR TRÄDGÅRDSKONST RF

PL 941, 00101 HELSINKI
www.gardenartsociety.fi/
tili: FI41 8000 1770 5461 67
(Danske Bank)

HALLITUS:

Reeta Pellinen
puheenjohtaja
040 835 1885
reeta.pellinen[a]gmail.com

Julia Donner
julia.donner[a]aalto.fi

Gretel Hemgård
gretel.hemgard[a]hemgard.fi

Päivi Islander
paivi.islander[a]hel.fi

Juha Kivimäki
varapuheenjohtaja
juha.kivimaki[a]vantaa.fi

Hiroko Kivirinta
hiroko.kivirinta[a]gmail.com

Pia Kurki
pia.kurki[a]suomenlinna.fi

Mona Schalin
mona.schalin[a]stadionark.fi

Mari Soini
internetsivut
mari.soini[a]iki.fi

TOIMIHENKILÖT:
Veera Aaltonen
sihteeri
040 935 3554
veera.hakala[a]iki.fi

Minna Raassina
taloudenhoitaja
041 536 6890
minna.v.raassina[a]gmail.com

Turun paikallisosaston yhteyshenkilö:
Marja-Leena Niitemaa
040 521 0327
maleni[a]utu.fi